

Hebrew and World Literature

For Olim
For religious schools

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים
לבתי ספר דתיים

Instructions for examinees

א. Duration of exam: One and a half hours

הוראות לנבחן
א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. Exam structure and breakdown of points:

This exam consists of two parts.

Part I – Tales of our Sages and Short Story

(2×30) — 60 points

Part II – Poetry (Medieval Poetry, Modern Hebrew Poetry)

(2×20) — 40 points

Total — 100 points

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — מעשה חכמים וסיפור קצר

(30×2) — 60 נקודות

פרק שני — שירה (שירת ימי הביניים, שירה עברית מודרנית)

(20×2) — 40 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. Material that may be used during the exam:

(1) A printed list of the works

(2) A Hebrew–other language / other language–
Hebrew dictionary

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

(1) רשימת יצירות.

(2) מילון עברי–לועזי / לועזי–עברי.

ד. Special instructions:

(1) You must attach the printed list of works to your answer booklet.

(2) Do not give examples from the same work in more than one answer.

ד. הוראות מיוחדות:

(1) יש לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות.

(2) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בכמה תשובות.

Write in the answer booklet only. Write "טיוטה" at the top of each draft page. If you use draft paper that is not in the answer booklet, your exam may be disqualified.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

Good Luck!

בהצלחה!

Questions

Part I – Tales of our Sages and Short Story

(60 points)

Answer two of the questions 1-5 (each question – 30 points).

Note: Do not give examples from the same work in more than one answer.

Tales of our Sages [מעשה חכמים]

1. Read the tale "Mar Ukva" below, and answer both items, א and ב, that follow.

מר עוקבא

מר עוקבא – הָיָה עָנִי בְּשִׁכּוֹנָתוֹ,
וְהָיָה רָגִיל כָּל יוֹם לְזָרֵק לוֹ אַרְבָּעָה זֹזִים בְּצִנּוֹר הַדָּלֶת.
פַּעַם אַחַת אָמַר: אֵלֶּךְ וְאַרְאֶה מִי עוֹשֶׂה עִמִּי טוֹבָה זֹאת.
אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁהָה מֶר עוֹקְבָא בְּבֵית הַמַּדְרֵשׁ הַרְבֵּה, וְהִלָּכָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.
כִּיּוֹן שָׁרְאָה אוֹתָם הָעָנִי שֶׁהָטוּ עֲצָמָם לַדָּלֶת – יֵצֵא אַחֲרֵיהֶם.
בָּרְחוּ וְנִכְנְסוּ שְׂגִיָּהִם לְתִנּוֹר גְּרוֹף.
נָכוּוּ רָגְלָיו שֶׁל מֶר עוֹקְבָא.
אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: תֵּן אֶת רָגְלֶיךָ עַל רָגְלִי.
חִלְשָׁה דָּעָתוֹ.
אָמְרָה לוֹ: אֲנִי מְצוּיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהִנָּאֲתִי קְרוֹבָה.

א. In your opinion, what is the turning point in the tale "Mar Ukva"? Explain your answer.

(16 points)

ב. Give one characteristic of tales of our sages. Explain how this characteristic is evident in the tale "Mar Ukva", giving an example/examples.

(14 points)

Short Story – Hebrew or Translated

2. שברירים / דבורה בארון

In the story "שברירים" Haya Fruma moves from one place to another.

Describe two events in the story which occurred in a different place, and explain the effect of each of these events on Haya Fruma's life and the development of her character in the story.

3. כריתה / סביון ליברכט

Choose two secondary characters in the story, and describe the relationship of each of them with Henya.

Explain the role of these relationships in the story (for example, to drive the plot, to give depth to the central idea, to characterize Henya), and give examples to support your answer.

4. יגון / צ'כוב

Choose two events in the story in which social criticism is expressed.

Describe these events, and explain what social criticism is expressed in each of them.

General Question: Tales of our Sages and Short Story

5. Describe two contrasts in the tale "Mar Ukva" or in a short story you studied. Explain how each of these contrasts helps us understand the meaning of the story.

Part II – Poetry

(Medieval Poetry, Modern Hebrew Poetry)

(40 points)

Answer two of the questions 6–11 (each question – 20 points).

Medieval Poetry [שירת ימי הביניים]

6. Read the following poem and answer the question below.

יפה נוף / יהודה הלוי

1	בית	יפה נוף, מְשׁוּשׁ תִּבְלִי, קָרְיָה לְמִלֶּךָ רָב, / לָךְ נִכְסְפָה נִפְשִׁי מִפָּאֵתִי מֵעָרָב!
2	בית	הַמּוֹן רַחֲמֵי נִכְמָר כִּי אֲזַכֶּרָה קֶדֶם, / כְּבוֹדֶךָ אֲשֶׁר גָּלָה וְנוֹף אֲשֶׁר חָרַב.
3	בית	וּמִי יִתְּנֵנִי עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים, עַד / אֲרוּהָ בְּדַמְעָתִי עֶפְרוֹךְ וַיִּתְּעָרְבֵי!
4	בית	דְּרָשְׁתִּיךָ, וְאִם מִלֶּכְךָ אֵין בְּךָ וְאִם בְּמָקוֹם / צָרִי גִלְעָדָךְ – נָחֵשׁ שָׂרְךָ וְגַם עֲקָרְךָ.
5	בית	הֲלֹא אֶת אֲבִנֶיךָ אַחוּזִין וְאֲשָׁקִם / וְטַעַם רִגְבֶּיךָ לִפִּי מִדְּבַשׁ יַעֲרָבִי!

Based on the poem, describe how the situation of Zion is portrayed in the poet's past and present.
Explain and give an example of one literary device [אמצעי אומנותי] that helps highlight these situations in the poem.

7. Read the following poem and answer the question below.

שְׁחִרְתִּיךָ בְּכָל שְׁחָרֵי וְנִשְׁפִּי / שלמה אבן גבירול

1	בית	שְׁחִרְתִּיךָ בְּכָל שְׁחָרֵי וְנִשְׁפִּי / וּפְרָשְׁתִּי לָךְ כְּפִי וְאִפִּי.
2	בית	לָךְ אֶהְיֶה בְּלֵב צָמָא, וְאֶדְמָה / לְדָל שׁוֹאֵל עָלַי פֶּתַחִי וְסִפִּי.
3	בית	מְרוֹמוֹת לֹא יִכִּילוּךָ לְשִׁבְתֶּךָ - / וְאוֹלָם יֵשׁ מְקוֹמְךָ תוֹךְ סֶעֱפִי!
4	בית	הֲלֹא אֶצְפֵּן בְּלִבִּי שֵׁם כְּבוֹדֶךָ / וְגִבֹּר חֲשָׁקְךָ עַד יַעֲבֹר־פִּי:
5	בית	אֲנִי עַל כֵּן אֶהְיֶה שֵׁם אֶ-דָּנִי / בְּעוֹד נִשְׁמָת אֶ-לֵהִים חֵי בְּאִפִּי.

Choose two figurative devices [ציורי לשון] used in the poem (for example, a simile or metaphor), and explain how they help us understand the meaning of the poem.

Modern Hebrew Poetry

Eretz Yisrael and Yerushalayim

8. Read the following poem and answer the question below.

אָרן / לאה גולדברג

כָּאן לֹא אֲשַׁמֵּעַ אֶת קוֹל הַקּוֹקֵיָה.
כָּאן לֹא יִחַבֵּשׁ הָעֵץ מְצֻנָּפֶת שְׁלֵג,
אֲבָל בְּצֵל הָאֲרָנִים הָאֵלֶּה
כָּל יְלֻדוֹתַי שְׁקֵמָה לְתַחֲיָה.

צִלְצוֹל הַמַּחֲטִיטִים: הִיָּה הִיָּה ---
אֶקְרָא מוֹלְדֶת לְמֶרְחֵב־הַשְּׁלֵג,
לְקֶרֶח יִרְקֶרֶח כּוֹבֵל־הַפֶּלֶג,
לְלִשׁוֹן הַשִּׁיר בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה.

אוֹלֵי רֶק צִפְרֵי־מָסַע יוֹדְעוֹת -
כְּשֶׁהֵן תְּלוּיּוֹת בֵּין אֶרֶץ וְשָׁמַיִם -
אֵת זֶה הַכָּאֵב שֶׁל שְׁתֵּי הַמוֹלְדוֹת.

אֶתְכֶם אֲנִי נִשְׁתַּלְתִּי פְּעָמִים,
אֶתְכֶם אֲנִי צִמַּחְתִּי, אֲרָנִים,
וְשָׁרְשֵׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים.

The poem "אורן" ends with the words: "וְשָׁרְשֵׁי בְּשָׁנֵי נוֹפִים שׁוֹנִים" ["And my roots are in two different landscapes"].

Do these words express the difficulty experienced by the speaker as a result of her move to Israel or her solution to this difficulty?

Explain your answer according to the poem.

Give an additional example from the poem that illustrates the difficulties involved in moving from one country to another.

Holocaust poetry

9. Read the following poem and answer the question below.

נצול / לאה איני

אבי מתקשר למספר הצלוב לו על זרוע
ומקשיב מקשיב כדרוך.
באזן השמאלית אינו מקשיב
זכר לסטירה מכפו של אס-אס.
באזן הזו הוא שומע
שומע כמחריש
אף את האזן הבריאה הוא עושה כאפרכסת
לסיוטים שבאים לו
מדורה, מבונה, מאושויץ
בקרונות
אבי צורח אחת לשבוע כאומר -
שלומי טוב
ואחר כך הוא הופך את ראשו על הכר הרטב
ונרדם על צדו הימני
נותן את אזנו המטה לבכיי
בכיי המהלך על בִּהוּנוֹת.

The speaker in the poem describes her father's "dead ear" and his "healthy ear".

Explain how each of these descriptions help us understand how her father copes with the memory of the Holocaust.

Couple Relationships [זוגיות]

10. Read the following poem and answer the question below.

אזון עדין / סיון הר שפי

את השבת שלנו
שרק אני יכולה להכניס
שרק אתה יכול להוציא
מחזיקים שני גרות.
אבל בסופה נהיים אחד
שתי פתילות בנר אחד
להתחלה חדשה.
ובראשית היינו דו־פרצופין
בחוט שדרה הִיה תלוי עולם.
עכשו שני עמודי שדרה
מחזיקים בית
וכשאני קצת מתכופפת,
וכשאתה. אזון עדין.

Name and explain two literary devices [אמצעים אומנותיים] that help us understand the couple relationship described in the poem.

Man and Identity

11. Read the following poem and answer the question below.

גאולה / דליה רביקוביץ

אֶפְלוּ סִלְעִים נִשְׁבְּרִים, אֲנִי אוֹמֶרֶת לָךְ,
וְלֹא מַחֲמַת זִקְנָה.
שָׁנִים רַבּוֹת הֵם שׁוֹכְבִים עַל גִּבָּם בַּחֶם וּבְקוֹר,
שָׁנִים כֹּה רַבּוֹת,
כִּמְעַט נוֹצֵר רֶשֶׁם שֶׁל שִׁלּוּה.
אֵין הֵם זֵזִים מִמְּקוֹמָם וְכָךְ נִסְתָּרִים הַבְּקִיעִים.
מַעִין גִּאּוּה.
שָׁנִים רַבּוֹת עוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם בְּצַפְיָה.
מִי שֶׁעֲתִיד לְשַׁבֵּר אוֹתָם
עַדִּין לֹא בָּא.
וְאִזְ הָאֵזוֹב מְשֻׁשָּׁג, הָאֲצוֹת נִגְרָשׁוֹת וְהֵם מְגִיחַ וְחוֹזֵר,
וְדוֹמָה, הֵם לֹא תְּנוּעָה.
עַד שֶׁיִּבּוֹא כָּלֵב יָם קָטָן לְהִתְחַכֵּךְ עַל הַסִּלְעִים
יִבּוֹא וַיִּלֶּךְ.
וּפְתָאם הָאֶבֶן פְּצוּעָה.
אֲמַרְתִּי לָךְ, כְּשֶׁסִּלְעִים נִשְׁבְּרִים זֶה קוֹרָה בְּהַפְתָּעָה.
וְמָה גַם אֲנָשִׁים.

Explain the central metaphor in the poem. In your answer, also discuss the connection between the poem's opening two lines and its final two lines.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
This document may not be copied or disseminated without
permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך